

УДК 338.24(477)

Татаренко А.Р.¹, Сагайдак І.С.²

¹ студ. гр. ТЕБ-22-1 Державного податкового університету

² доц. Державного податкового університету

КЛЮЧОВІ СЕКТОРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ВТРАТИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ключові сектори економіки України охоплюють галузі, які відіграють вирішальну роль у формуванні валового внутрішнього продукту, зайнятості населення та стратегічній безпеці держави. До них належать агропромисловий комплекс, енергетика, металургія і важка промисловість, транспорт і логістика, інформаційні технології, будівництво та гірничорудна галузь. Унаслідок повномасштабної війни ці сектори зазнали значних втрат, проте поступово демонструють ознаки адаптації та відновлення [1, с. 3].

За даними Київської школи економіки, станом на листопад 2024 року прямі втрати для інфраструктури України становлять близько 170 млрд доларів США. Найбільше постраждали житловий фонд, транспортна інфраструктура, енергетика, промислові підприємства та соціальні об'єкти [1, с. 6]. Агропромисловий комплекс, який до війни був основою українського експорту та забезпечував понад 40 % валютних надходжень, також зазнав значних збитків. Було зруйновано або пошкоджено сотні тисяч одиниць сільськогосподарської техніки, зерносховищ і логістичних центрів. Загальні втрати агросектору оцінюються у понад 10 млрд доларів США [2, с. 2].

Енергетична інфраструктура зазнала значних руйнувань від ракетних атак: пошкоджено електростанції, підстанції, лінії електропередач і об'єкти газо- та нафтопостачання. Збитки в енергетиці перевищують 14,6 млрд доларів [1, с. 9].

Металургійна промисловість втратила частину виробничих потужностей через окупацію промислових регіонів і руйнування підприємств. До війни Україна входила до десятки світових експортерів сталі, однак сьогодні цей сектор працює на рівні близько третини довоєнних обсягів [3, с. 4].

Також великі збитки зазнала транспортна галузь: понад 26 тис. км автомобільних доріг, десятки мостів, залізничних колій і портів пошкоджено або зруйновано, що значно ускладнило логістику [3, с. 6].

Попри втрати, економіка демонструє поступове відновлення. Після падіння ВВП у 2022 році на 30 %, у 2023 році зафіксовано зростання на 5,5 %, а у 2024 році – ще на 3,6 % [3, с. 7]. Агропромисловий комплекс залишається стратегічною галуззю, забезпечуючи близько 8 % валової доданої вартості. Основним напрямом розвитку є перехід від експорту сировини до виробництва готової продукції – олії, борошна, консервів і

кормів, що дозволяє підвищити прибутковість і конкурентоспроможність [2, с. 3].

Інформаційно-технологічний сектор, попри воєнні умови, зберіг потенціал і продовжує зростати. Українські ІТ-компанії активно працюють на міжнародному ринку, забезпечуючи стабільний приплив валюти. У 2023–2024 роках ІТ-сфера стала одним із найдинамічніших напрямів розвитку економіки [6, с. 5]. Енергетичний сектор перебуває у процесі трансформації – триває переорієнтація на відновлювані джерела енергії, підвищення енергоефективності та зменшення залежності від імпортних ресурсів [5, с. 4].

Інвестиційний клімат поступово стабілізується завдяки підтримці міжнародних партнерів. Європейський банк реконструкції та розвитку, Світовий банк і Європейський інвестиційний банк фінансують проекти у сферах інфраструктури, енергетики й агропереробки [4, с. 2]. Зростає інтерес іноземних інвесторів до українських стартапів, логістичних та промислових кластерів. Попри ризики, Україна зберігає позиції регіонального лідера у сфері цифрової трансформації [5, с. 6].

Перспективи розвитку економіки України формуються на основі комплексу взаємопов'язаних чинників, серед яких визначальними є темпи відновлення інфраструктури, ефективність проведення державних реформ, залучення зовнішніх і внутрішніх інвестицій, а також підвищення інституційної спроможності держави [5, с. 7]. Відновлення транспортної, енергетичної та соціальної інфраструктури є базовою умовою для повернення підприємств до повноцінного функціонування та забезпечення стабільності ринків. Особливу увагу приділяють модернізації логістичних шляхів і відбудові критичних об'єктів, що створить передумови для зростання експорту та залучення іноземного капіталу [3, с. 10].

Модернізація промисловості є ще одним стратегічним напрямом розвитку. Вона передбачає впровадження енергоощадних технологій, автоматизацію виробництва та розширення внутрішньої переробки сировини, що зменшить залежність від імпорту і підвищить рівень доданої вартості в національній економіці [1, с. 9]. Значні перспективи відкриваються в галузі машинобудування, ІТ і хімічної промисловості, де вже зараз розробляються програми державного партнерства з бізнесом для стимулювання інноваційної діяльності.

Цифровізація управління є ключовим чинником підвищення прозорості та ефективності економічних процесів. Україна продовжує розвивати електронне врядування, цифрові публічні послуги та електронну комерцію, що сприяє зменшенню корупційних ризиків і поліпшенню інвестиційного клімату [4, с. 15]. У цьому контексті важливу роль відіграє інтеграція до європейського цифрового ринку, що відкриває доступ до

сучасних технологій, фінансових ресурсів і нових можливостей для українських компаній.

Водночас особлива увага приділяється переходу до «зеленої» енергетики. Стратегічна мета – скорочення частки викопного палива, розвиток відновлюваних джерел енергії, модернізація енергомереж та підвищення енергоефективності виробництва [2, с. 6]. Такий підхід узгоджується з європейським курсом на сталий розвиток і дозволяє Україні знизити енергетичну залежність, а також створює передумови для залучення інвестицій у сферу «чистих» технологій.

Розвиток людського капіталу є одним із ключових напрямів післявоєнного відновлення держави. Відновлення системи освіти, організація професійної перепідготовки кадрів, підтримка молодіжного підприємництва та стимулювання наукових досліджень створюють основу для формування інноваційної економіки знань. Забезпечення гідних умов праці та підвищення рівня заробітної плати сприятимуть поверненню трудових мігрантів і підвищенню продуктивності праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Київська школа економіки. Звіт про прямі збитки інфраструктури та непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на листопад 2024 року. Київ: KSE, 2024. С. 3–9. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/02/KSE_Damages_Report-November-2024-UA.pdf Kyiv School of Economics
2. UkraineInvest. Agrifood. Київ, 2024. С. 2–3.
3. Шевченко Ю. Аналіз ключових секторів економіки України у 2024–2025 роках. *Перший бізнесовий*. 2025. С. 4–7.
4. Електронний архів КНУТД. *Сучасний стан та перспективи розвитку іноземних інвестицій в Україні під час війни*. Київ, 2024. С. 2–4.
5. Лук'янова О. М. Проблеми та перспективи цифровізації економіки України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 83. 2023. С. 4–7. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.83.300298>